

La burgesia nacionalista: un animal mitològic

Josep Fontana

Amb motiu dels debats sobre el sobiranisme tornem a sentir com s'evocuen a Madrid les malvestats d'aquella fera mitològica anomenada "burgesia nacionalista catalana". Fa un parell de setmanes, per exemple, un lector de Público expressava l'opinió (seleccionada pel propi periòdic com la millor sobre el tema) que el PSOE havia de lluitar per evitar que el PSC caigués víctima de les males arts de la tal "burgesia nacionalista".

I pensar que fa vuitanta-un any que visc a Catalunya i no he aconseguit veure mai ni un sol exemplar d'aquest animal mitològic! He vist, això sí, polítics burgesos que usaven un llenguatge de ressos nacionalistes per tal de satisfer els seus votants; però que, a l'hora de fer política a Madrid, es deixaven de brocs i optaven per negociar els seus interessos, valent-se, això sí, dels mèrits que els permetien presentar-se com els únics capaços de contenir i neutralitzar el perill nacionalista.

Només cal donar una ullada a la història dels darrers vuitanta anys per comprovar-ho. El 1932 la Segona república espanyola va aprovar un estatut d'autonomia per a Catalunya, i la burgesia, que no controlava en aquells moments el govern, s'hi va posar des del primer moment en contra. Quan es va produir el primer conflicte, amb motiu de la llei de contractes de conreu, la tal burgesia nacionalista se'n va anar en bloc a Madrid a protestar. Els propietaris van ser rebuts pels polítics de dretes com Gil Robles, Martínez de Velasco i Anguera de Sojo, i van fer una proclamació d'espanyolisme, reclamant que el govern de Madrid assumís immediatament l'exercici de l'ordre públic a Catalunya. ABC ho saludava dient: "Más de diez mil catalanes realizan en la capital de España una viril demostración de españolismo", mentre Comorera ho denunciava com "una concentración típicamente fascista".

Més tard, en el moment decisiu de juliol de 1936, tampoc no van tenir dubtes respecte del camp que havien de triar, i van marxar en bloc a la zona franquista o a l'exili per donar un suport incondicional a un règim que tenia com a un dels seus primers objectius el de liquidar l'autonomia i ofegar la cultura catalana (una tasca que han prosseguit fins avui els seus hereus del PP).

Que alguns dels que es van apuntar al franquisme, i en van treure profit en els negocis, fessin després actes de caritat de mecenatge cultural català, en secret i sense comprometre's gaire, només pot considerar-se com una modesta assegurança respecte del futur.

Jo no negaré que hi hagi burgesos amb sentiments nacionalistes –algun n'he conegut– però en el seu conjunt i com a col·lectiu, cada vegada que s'han trobat en un moment de confrontació, en què els calia triar entre els seus interessos i els del país, els nostres burgesos han fet el que lògicament els pertocava: triar la seva opció de classe.

La naturalesa ambigua del seu comportament resulta evident en l'actualitat en què els nostres polítics burgesos fan veure que s'apunten a la causa del sobiranisme, nascuda de la profunda irritació de la societat catalana davant d'una situació agreujada per l'estafa que ha resultat ser "l'estat de les autonomies", mentre unes institucions tan representatives dels interessos burgesos com la Caixa i el Banc Sabadell, aprofiten la crisi de la banca i de les caixes d'estalvi per estendre's Espanya endins, en un moviment que seria suïcida si es produís realment la independència.

La nostra burgesia és d'un tremp que va saber interpretar Guerau de Liost quan denunciava:

"Tu que ets amic de Sant Jordi
i dones llonguets al drac
perquè a l'infern se'n recordi,
al sac!".